

Input voor Commissiedebat circulaire economie

Biotechnologie maakt het leven beter. Geïnspireerd op de potentie van de natuur, brengen innovaties uit biotechnologie ons baanbrekende geneesmiddelen, gewassen die bijdragen aan een duurzame landbouw en biobased materialen. Hollandbio, de belangenvereniging van de Nederlandse biotechnologiesector, ziet dat deze innovatieve sector een aanzienlijke bijdrage kan leveren aan het de circulaire economie. In aanloop naar het commissiedebat circulaire economie op 20 april geven wij graag de kansen mee voor bioplastics evenals voor het optimaal gebruik van CO₂ en landbouw reststromen.

Op dit moment blijft het aandeel biobased in nieuwe producten nog ver achter bij de ambities die staan beschreven in Nederland Circulair 2050 en de Transitieagenda Kunststoffen. Daarin is bepaald dat in 2030 15% van de ingezette kunststoffen biobased moet zijn. Vandaag de dag is dat circa 2% en dit blijft al jarenlang gelijk. Uit onderzoek van CE Delftⁱ blijkt dat de milieu-impact van novel bioplastics een reductie van 1 kg CO₂-equivalent per kg plastic kunnen behalen ten opzichte van fossiele tegenhangers. De staatssecretaris pleit in haar laatste Kamerbriefⁱⁱ dan ook voor een verplicht minimum aandeel biobased plastics in nieuwe producten en zet in op verbetering van de recyclinginfrastructuur. Hollandbio denkt graag mee en geeft graag de volgende adviezen mee:

1. Vervang een minimaal aandeel van de plasticproductie door biobased materialen

Een van de voorstellen van de Nederlandse overheid is de verplichting van een minimum aandeel biobased plastics in nieuwe plastic producten via Europese regelgevingⁱⁱⁱ. Dit kan worden geïnterpreteerd als een bijmengplicht. Een bijmengverplichting zou een impuls leveren voor bioplastics met een chemisch identieke samenstelling aan fossiel gebaseerde plastics (drop-ins), maar voor novel bioplastics zitten daar grote haken en ogen aan. Met de huidige stand der techniek zijn gemengde (bio)plastics slecht tot niet recyclebaar.

De focus van de Nederlandse overheid zou daarom niet moeten liggen op een bijmengplicht, maar op het vervangen van de totale traditionele plasticproductie door een minimum aandeel biobased materialen. Eén manier om dit te bereiken is een verplichting waarbij bepaalde productgroepen enkel van biobased materialen gemaakt mogen zijn, waar naast de nu al bekende bioplastics ook CO₂-gebaseerde en (toekomstige) duurzame plastic alternatieven ook onder zouden moeten vallen.

- *Hoe gaat de bewindspersoon ervoor zorgen dat er meer verplichtingen komen vanuit de Europese Commissie in plaats van de minder bindende adviezen die er nu in de Mededeling^{iv} zitten?*
- *Welke mogelijkheden voor een verplicht minimum aandeel duurzame (bio)plastics binnen de totale plasticproductie op Europees niveau ziet de bewindspersoon?*
- *Welke mogelijkheden ziet de bewindspersoon om de recyclebaarheid van plastics te waarborgen?*
- *Hoe kijkt de bewindspersoon naar de uitdagingen rond het recyclen van kunststoffen waarbij sprake is van biobased bijmenging? En wat betekent dit voor het standpunt van de Nederlandse overheid in het BNC-Fiche rondom een bijmengplicht?*
- *Hoe gaat Nederland werk maken van haar ambitie om een minimum aandeel biobased te verplichten? Als de Commissie geen verplichting opneemt in Europese wetgeving, zal Nederland deze ambitie dan alsnog uitwerken in nationale wetgeving?*

2. Investeer in recyclinginfrastructuur van biobased plastics

Biobased plastics zijn in de regel goed recyclebaar, maar de huidige recyclinginfrastructuur is hier nog niet op ingericht. Zoal het kabinet zelf ook al eerder aankaarte^v, is het noodzakelijk om te investeren in recyclinginfrastructuur van nieuwe typen biobased plastics (zoals PLA).

- *Hoe zal het kabinet aandacht vragen bij de Commissie rondom de benodigde investeringen in recyclinginfrastructuur voor nieuwe typen biobased plastics?*
- *Welke financiële instrumenten kunnen bedrijven/organisaties op nationaal en/of EU niveau aanspreken voor het ontwikkelen van een recyclinginfrastructuur voor nieuwe typen biobased plastics?*

3. Creëer een gelijk speelveld voor CO₂-based plastics en duurzame plastic alternatieven

Opvallend genoeg worden zowel biotechnologische alternatieven als CO₂-based plastics niet in de Europese mededeling^{iv}, het recente BNC-ficheⁱⁱⁱ en kamerbriefⁱⁱ genoemd. Om de vruchten te plukken van deze en toekomstige duurzame materialen, is het wel degelijk noodzakelijk dat Europese regelgeving hier ruimte voor biedt een gelijk speelveld creëert.

CO₂-based plastic

De productie van CO₂-based plastics kan een grote bijdrage leveren om de impact van plastic op het milieu te verminderen. Tijdens de productie van deze plastics wordt CO₂ uit de lucht of CO₂ die wordt afgevangen tijdens industriële processen, opgeslagen in het materiaal. Hiermee creëer je waardevolle grondstoffen in plaats van ze te verbruiken en de CO₂-uitstoot is negatief voor producten met een lange levensduur. Een voorbeeld van een van de bedrijven die deze plastics ontwikkelen, is het in Nederland gevestigde Photanol.

Duurzame plastic alternatieven in het nauw door REACH en Single Use Plastics (SUP)

Met biotechnologie ontwikkelen bedrijven nieuwe alternatieven voor plastic die soortgelijke eigenschappen hebben, maar veel duurzamer zijn. Bijvoorbeeld het non-plastic van de Rotterdamse startup Outlander Materials. Dit materiaal - identiek aan een natuurlijk cellulose - wordt gemaakt uit restafval van bierbrouwerijen en composteert volledig in de natuur. Het zou geschikte vervanging kunnen zijn van de vele dunne plastics die nu slecht recyclebaar zijn en daarom alsnog bij het restafval belanden. Simpelweg verbieden van deze dunne plastics is ook niet ideaal: ze dragen namelijk wel bij aan bijvoorbeeld de houdbaarheid van levensmiddelen en daarmee aan het verminderen van voedselverspilling.

Veelbelovende biotech toepassingen als deze dreigen tussen wal en schip te raken. Volgens de REACH-verordening worden natuurlijke polymeren, zoals het in planten voorkomende cellulose, beschouwd als plastic zodra ze in industriële setting door micro-organismen worden geproduceerd. Vervolgens zorgen de maatregelen rondom de Europese Single Use Plastics richtlijn dat bedrijven huiverig zijn vanwege dit 'plastic label' om te investeren in deze duurzamere en natuurlijke oplossing.

- *Welke rol ziet de bewindspersoon voor CO₂-based plastics en voor duurzame plastic alternatieven?*
- *Hoe gaat de Nederlandse overheid zorgen voor een gelijk speelveld voor deze alternatieven?*
- *Hoe kan het dat duurzame natuurlijke alternatieven voor plastics vanuit industriële fermentatie, bijvoorbeeld cellulose, gezien worden als plastic?*
- *In hoeverre kunnen biotechbedrijven met biobased en circulaire toepassingen ook aankloppen bij het Nationaal Groenfonds^v?*
- *Zijn er plannen van de bewindspersoon voor het ombuigen van subsidies voor het gebruik van fossil-based naar biobased grondstoffen?*

4. Stimuleer ontwikkeling van plastics die zowel herbruikbaar, recyclebaar als bioafbreekbaar zijn

Wat ons betreft onderschat de Europese Commissie de waarde van bioafbreekbare plastics. Zij stelt dat dat bioafbreekbare plastics alleen mogen worden toegepast waar reductie, hergebruik en recycling niet haalbaar zijn, omdat het niet als excuus mag worden gezien voor een slecht afvalbeleid.

Echter sluit het een het ander niet uit. Uiteindelijk zouden alle (herbruikbare) plastics recyclebaar en bioafbreekbaar moeten zijn. Als het aan de sector ligt, is dit in de toekomst ook technisch haalbaar. Als we inderdaad in de toekomst willen dat plastics zowel recyclebaar als bioafbreekbaar zijn, dan zou de overheid juist onderzoek en ontwikkeling naar bioafbreekbaarheid moeten stimuleren.

Immers, zelfs met het perfecte afvalbeleid zal er altijd een deel van de plastics alsnog in het milieu weglekken, door slijtage van materialen (denk aan autobanden, schoenzolen, grastrimmerdraden en visnetten) en door onvolledige inzameling en onvolledige recycling. Op het moment dat er toch plastic in het milieu belandt, dan wil je wel dat dit volledig afbreekt en geen schade toebrengt aan het milieu.

- *Hoe gaat de bewindspersoon onderzoek en ontwikkeling naar bioafbreekbaarheid van bioplastics stimuleren?*
- *Erkent de bewindspersoon dat bioafbreekbaarheid, reductie, hergebruik en recycling elkaar niet uitsluiten en zal zij dit aanklaarten bij de Europese Commissie?*

5. Biodegradatiecriteria moeten passen bij de levensduur van het product

De Commissie stelt terecht dat er bij bioafbreekbaarheid rekening moet worden gehouden met in welke omgeving en binnen welke tijd een product afbreekt. Echter, de criteria voor lange en korte termijn toepassingen lijken hetzelfde te zijn. Daarmee kan het onmogelijk worden om een bioafbreekbaar plastic te ontwikkelen met een lange levensduur terwijl we daar wel behoefte aan hebben.

Een goed voorbeeld is kunstgras. Idealiter gaat dit vele jaren mee, maar breken de stukjes versleten gras wel volledig af zodat ze geen schade berokkenen aan het milieu. Maar met de huidige voorgestelde criteria, lijkt het erop dat bioafbreekbaar plastic binnen enkele weken moet zijn afgebroken, wat concreet betekent dat een kunstgrasveld binnen enkele weken is vergaan.

→ *Is de bewindspersoon van mening dat er een verschil moet zijn tussen de biodegradatiecriteria voor producten met een lange en een korte levensduur?*

6. Maak beleid voor een optimale benutting van (CO₂-)reststromen

Reststromen uit landbouw en andere sectoren zoals CO₂ uit industrie zijn nu vaak afval, maar kunnen uitstekend gebruikt worden als grondstof voor humane en diervoeding, materialen, producten als cosmetica en brandstof. Er zijn nu echter een aantal drempels die het gebruik van reststromen voor verwerking tot hoogwaardige toepassingen belemmeren.

CO₂ en diverse andere reststromen die als afval te boek staan, mogen alleen worden afgenomen wanneer je in het bezit bent van een afvalverwerkersstatus, wat een grote administratieve en bureaucratische opgave is voor een gemiddeld (biotech) bedrijf. Het verminderen van de bureaucratie rondom het gebruik van afval- en reststromen zou bijdragen aan het duurzame gebruik ervan.

→ *Hoe gaat de bewindspersoon om met de inzet en omgang van reststromen uit landbouw en andere sectoren die kunnen dienen als grondstof voor verwerking of fermentatie voor biotechbedrijven die biobased en circulaire innovaties ontwikkelen?*

→ *Hoe wil de bewindspersoon reststromen zo optimaal mogelijk gaan benutten en hoe gaat ze om met schaarste en keuzes daarin?*

Voor meer informatie of een toelichting, neem contact op met Timen van Haaster (+31(0)70 833 1333 of timen.vanhaaster@hollandbio.nl).

ⁱ [Sustainability of biobased plastics](#)

ⁱⁱ [Kamerbrief over circulair plastic](#)

ⁱⁱⁱ [Fiche 2: Mededeling beleidskader bioplastics](#)

^{iv} [Mededeling van de Commissie. EU-beleidskader inzake biogebaseerde, biologisch afbreekbare en composteerbare kunststoffen](#)

^v <https://www.nationaalgroenfond.nl/financieringen/>

